

کاربرگه‌ها

ششم دبستان

دوستی

بحث گروهی - موقعیت‌های زیر را بخوانید و درباره‌ی کارهای افراد گفت‌وگو کنید. کار کدام یک از آنها درست یا نادرست است؟ بهتر است هر یک از آنها در این موقعیت چگونه رفتار کنند؟

موقعیت ۱

حسن و پوریا در همسایگی هم زندگی می‌کنند و با هم دوست و همکلاس هستند. آنها فردا امتحان ریاضی دارند. پوریا نتوانسته است بعضی از مطالب را خوب یاد بگیرد و از حسن خواهش می‌کند که به خانه‌ی آنها بیاید و به او ریاضی یاد بدهد. از طرفی حسن می‌خواهد بهترین نمره‌ی کلاس را بگیرد و نفر اول باشد و نمی‌داند چه تصمیمی بگیرد.

موقعیت ۲

سارا و نرگس دوستان صمیمی هستند. آنها هر روز با هم به مدرسه می‌روند، با هم درس می‌خوانند و گاهی در روزهای تعطیل نیز به خانه‌ی یکدیگر می‌روند. خانواده‌ی نرگس خانه‌ی جدیدی در یک محله‌ی دیگر شهر خریده‌اند و قرار است به آنجا اسباب‌کشی کنند. نرگس هم باید در مدرسه‌ی دیگری ثبت‌نام کند. سارا خیلی گریه می‌کند و نمی‌تواند درس‌هایش را خوب بخواند.

موقعیت ۳

مریم و لیلا با هم دوست هستند. مریم متوجه می‌شود که گاهی لیلا پشت سر یکی از همکلاسی‌هایشان بدگویی می‌کند. مریم با مهر بانی به لیلا می‌گوید: همان‌طور که ما دوست نداریم کسی پشت سر ما حرف بزند، پس ما هم نباید عیب دیگران را بازگو کنیم؛ اما لیلا اخم‌هایش را در هم می‌کشد و ناراحت می‌شود

....۹

نه گفتن

۱- تمرین «نه گفتن»: همفکری کنید و جمله‌ای مناسب بنویسید.

یکی از همکلاسی‌هایتان، شما را به جشن تولدش دعوت کرده است. پدر و مادرتان، همکلاسی شما و خانواده‌اش را نمی‌شناسند و به شما اجازه نمی‌دهند در این مهمانی شرکت کنید. همکلاسی شما دوباره تلفن می‌زند و به شما اصرار می‌کند که حتماً بیایید. شما چه می‌گویید؟ چگونه؟

یکی از دوستان شما، تشویقتان می‌کند که با هم در امتحان تقلب کنید و شیوه‌ای را هم برای این کار به شما نشان می‌دهد. اما نظر شما این است که هر نمره‌ای بگیرید، بهتر از این است که این کار نادرست را انجام بدهید. شما چه می‌گویید؟ چگونه نظر خود را مطرح می‌کنید؟

حمید با عجله در حال رفتن به مدرسه است. پسری با موتور به او نزدیک می‌شود و می‌گوید: می‌خواهی تو را سریع به مدرسه برسانم؟ سوار شو. حمید آن پسر را نمی‌شناسد؛ اگر چه چند بار او را در آن کوچه دیده است. به نظر شما حمید چه باید بگوید؟ چرا؟

نرگس و نسترن در حال برگشتن از مدرسه هستند. خانمی به آنها نزدیک می‌شود و می‌گوید در کوچه‌ی مجاور، در خانه‌ای نمایشگاه لباس‌های قشنگ و ارزان قیمت برپا شده است. او به نرگس و نسترن اصرار می‌کند که همراهش بروند و اگر لباس‌ها را پسندیدند، بعداً با خانواده‌هایشان برای خرید بیایند. به نظر شما نرگس و نسترن چه پاسخی باید بدهند؟ چرا؟

در یک بند به طور مختصر بنویسید.

۲- شما به عنوان یک دوست خوب چه کارهایی برای دوستانتان انجام می‌دهید و چگونه رفتار می‌کنید؟

۳- این عبارت‌ها را به دلخواه کامل کنید :

● دوست من کسی است که .....

● من به دوستانم احترام می‌گذارم، زیرا .....

● هرگاه از دوستم خطایی مشاهده کنم .....

تصمیم گیری

به طور گروهی موقعیت های زیر را بخوانید و تصمیم گیری کنید. درباره ی انتخاب های مختلف و نتایج آنها در کلاس بحث کنید. هنگام تصمیم گیری، این سؤال ها را از خودتان پرسید :

آیا این تصمیم:

- ★ برخلاف دستور دینی است؟
- ★ برخلاف مقررات و قوانین خانه، مدرسه و اجتماع است؟
- ★ باعث نگرانی و نارضایتی خانواده ام می شود؟
- ★ به سلامتی من یا دیگران لطمه می زند؟
- ★ برای دیگران یا خودم مشکل و دردسر به وجود می آورد؟

موقعیت ۱

امیر و آریا به آزمایشگاه مدرسه رفته اند تا چیزی را به کلاس ببرند. آریا وسط آزمایشگاه می دود و ناگهان به یک وسیله ی گر انقیمت برخورد می کند و آن وسیله می شکند. آریا تصمیم می گیرد زود از آنجا فرار کند و در جایی مخفی بشود و به امیر هم می گوید: به کسی نگو من این کار را کردم...

موقعیت ۲

پروین با برادر کوچک سه ساله اش به مغازه رفته است. در راه برگشتن از مغازه متوجه می شود که او یک بسته شکلات را از مغازه برداشته و همراه خودش آورده است...

موقعیت ۳

روز جمعه فرهاد به اتفاق خانواده و چند نفر از پسرهای فامیل به یک باغ رفته بودند. پسر عموهایش به او پیشنهاد می کنند از پل چوبی قدیمی روی رودخانه که بعضی قسمت های آن خراب شده است، عبور کند.

تصمیم‌گیری

درباره‌ی موقعیت‌های زیر تصمیم‌گیری کنید. فراموش نکنید هنگام تصمیم‌گیری، «سؤال‌های مهم» را درباره‌ی آن تصمیم از خودتان بپرسید. نتیجه، دلایل و مراحل تصمیم‌گیری خودتان را در کلاس بیان کنید.

موقعیت ۱

مدرسه تعطیل شده است و شما می‌خواهید به خانه برگردید. در چند قدمی مدرسه می‌بینید که یک کیف کوچک روی زمین افتاده است. آن را برمی‌دارید و مشاهده می‌کنید مقداری پول در آن است اما نام و نشانی صاحب کیف در آن نیست. چه تصمیمی می‌گیرید؟

موقعیت ۲

یکی از دوستان شما، کتابی را به امانت به شما داده است. دوست دیگری این کتاب را در دست شما می‌بیند و خواهش می‌کند تا به او بدهید که بخواند. او اصرار می‌کند که تا دو روز دیگر آن را می‌خواند و به شما پس می‌دهد. چه تصمیمی می‌گیرید؟

موقعیت ۳

شما به یک سالن ورزشی رفته‌اید. فردی در آنجا لباس‌های ورزشی جراحی پهن کرده است و می‌فروشد. دوستان شما از او خرید می‌کنند. شما پول کافی همراه ندارید و به لباس جدید هم نیاز ندارید اما دوستان به شما اصرار می‌کنند و حاضرند به شما پول قرض بدهند....

موقعیت ۴

مدرسه تعطیل شده است و شما و دوستانتان می‌خواهید به خانه بروید. دوستان از شما خواهش می‌کنند که با هم به یک فروشگاه لوازم ورزشی بروید تا وسیله‌ای بخرید و فروشگاه هم از آنجا خیلی دور است....

عوامل مؤثر در کشاورزی

۱- این اخبار از روزنامه‌ها برداشته شده است. هر یک از آنها به کدام عوامل مؤثر بر کشاورزی مربوط است، طبیعی یا انسانی؟

انسانی

طبیعی

مثال: ۱

۱- هجوم آفت سن* در مزارع گندم در ناحیه‌ی کرمان خسارات زیادی به محصول کشاورزان وارد نمود ...
* سن حشره‌ای است که می‌تواند به محصولات کشاورزی آسیب برساند.

۲- سازمان غله‌ی کشور اعلام کرد که محصول گندم کشاورزان به موقع خریداری می‌شود.

۳- اداره‌ی کشاورزی ورامین از کشاورزان خواست برای تهیه‌ی سم و کود به قیمت تعاونی، به این اداره مراجعه کنند ...

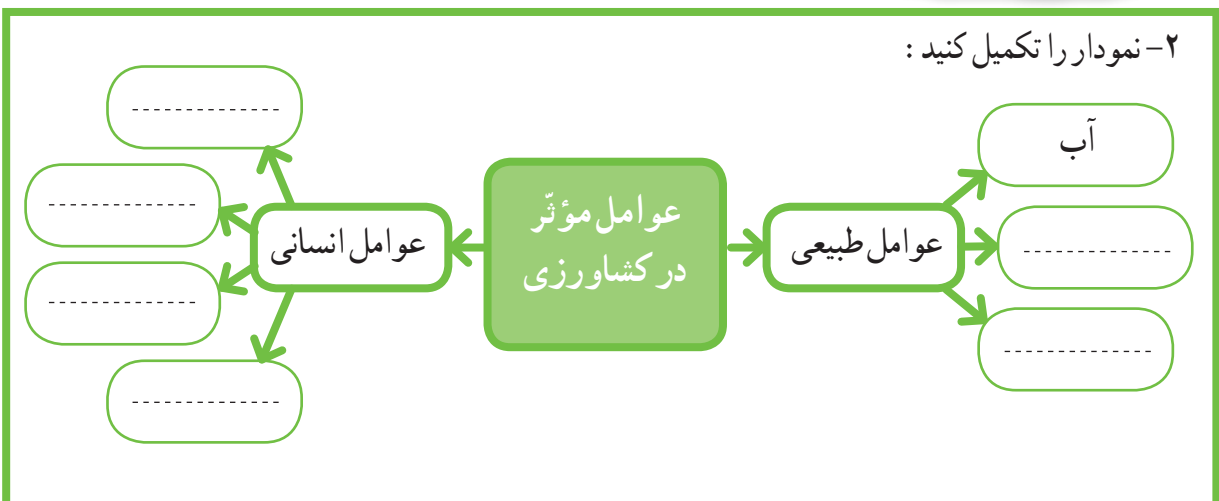

۴- بارش ناگهانی تگرگ در اردبیل به شکوفه‌های درختان میوه آسیب جدی وارد نموده است ...

۵- رئیس اداره‌ی کشاورزی فیروزآباد به خبرنگار گفت: «وجود آب و آفتاب کافی در این ناحیه، امکان دو بار برداشت محصول در سال را به ما می‌دهد» ...

۲- نمودار را تکمیل کنید:

غذای محلی

شما هم غذای محلی خودتان و محصولات زراعی یا باغی را که در آن به کار رفته است، بنویسید.

من در لاهیجان زندگی می‌کنم. میرزا قاسمی غذای معروفی است. برای تهیهی این غذا بادمجان تنوری با گوجه‌فرنگی و سیر و تخم‌مرغ در روغن تفت داده، و سپس با برنج خورده می‌شود.

من اهوازی هستم. خورش بامیه غذای خوشمزه‌ای است. ماده‌ی اصلی این غذا گیاه بامیه است و از گوشت و پیاز، زردچوبه و رب گوجه‌فرنگی درست می‌شود.

من در مراغه در استان آذربایجان شرقی زندگی می‌کنم. حتماً اسم کوفته تبریزی را شنیده‌اید. در این غذا برنج، گوشت، پیاز، آلو، آردنخودچی، تخم‌مرغ، لپه و گردوی خرد شده به کار رفته است.

من در ..... زندگی می‌کنم.

.....
.....
.....
.....

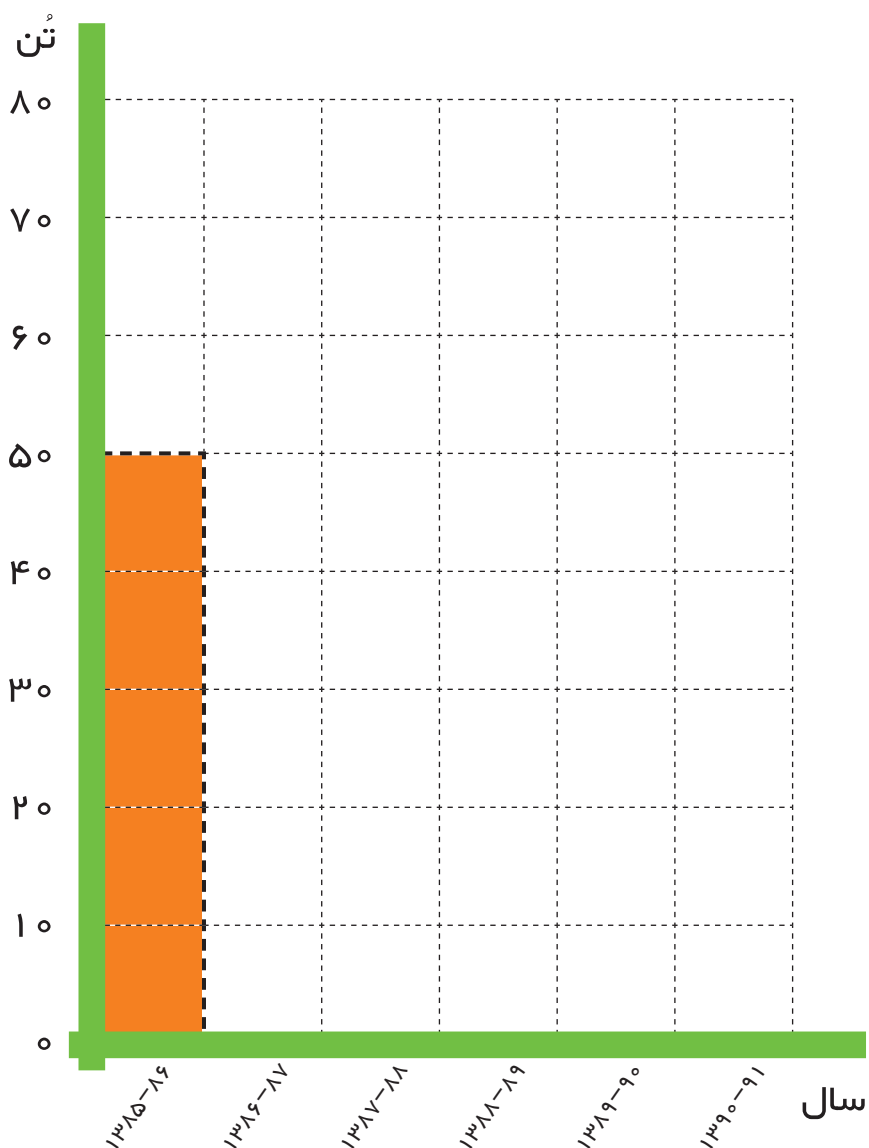

نمودار ستونی

۱- نمودار محصول مرکبات باغ آقای رضوانی را با توجه به اطلاعات این جدول تکمیل و رنگ‌آمیزی کنید.

سال زراعی	۱۰ تن پرتقال =
۱۳۸۵-۸۶	
۱۳۸۶-۸۷	
۱۳۸۷-۸۸	
۱۳۸۸-۸۹	
۱۳۸۹-۹۰	
۱۳۹۰-۹۱	

نقشه‌ی محصولات کشاورزی

ابتدا نمادهایی برای راهنما ترسیم کنید. سپس نمادها را طبق جدول روی نقشه بگذارید.

- نماد پسته را در استان‌های کرمان، یزد، خراسان جنوبی، رضوی و سمنان بگذارید.
- نماد خرما را در استان‌های کرمان، هرمزگان، فارس، بوشهر، سیستان و بلوچستان و خوزستان بگذارید.
- نماد مرکبات را در استان‌های مازندران، کرمان، فارس، هرمزگان، گیلان و خوزستان بگذارید.
- دریاها را آبی کنید.

از تولید به مصرف

۱- مراحل تولید نان را به ترتیب شماره گذاری کنید :

۲- اکنون تابلوی مربوط به کاشت را با رنگ سبز، داشت را با رنگ زرد و برداشت را با رنگ قهوه ای مشخص کنید.

منابع انرژی

همفکری کنید و پاسخ مناسب بنویسید.

– چند وسیله یا ماشین برای هر یک از این موارد مثال بزنید.

– بنویسید در هر مورد، از کدام منابع یا اشکال انرژی استفاده می‌شود.

انرژی	وسایل	
گاز، برق، نفت	مثال: اجاق گاز، پلوپز، مخلوطکن، چراغ خوراکی پزی	 پخت و پز
....	....	 حمل و نقل
....	....	 گرم کردن ساختمان
....	....	 کشاورزی
....	....	 وسایل خانگی
....	....	 کارخانه‌ها

آیا می‌توانید بگویید در بیشتر فعالیت‌های روزانه‌ی زندگی از کدام منبع یا شکل انرژی استفاده می‌شود؟

مقایسه‌ی انواع انرژی‌ها

انواع انرژی را با هم مقایسه و جدول را کامل کنید.

● انرژی بسیار زیادی تولید می‌کند.

● موجب آلودگی محیطی می‌شود.

● آلودگی ندارد.

● تمام نمی‌شود و قابل تجدید است.

● هزینه‌ی تحقیقات و وسایل نصب آن گران است.

● زباله‌های اتمی برای محیط زیست خطرناک است.

● ارزان است.

● ذخیره‌ی آن تمام می‌شود و غیر قابل تجدید است.

<p>بدی‌ها (معایب) ☹️</p>	<p>خوبی‌ها (مزایا) 😊</p>	<p>انرژی</p>
<p>● ذخیره‌ی آن تمام می‌شود و غیر قابل تجدید است.</p> <p>● موجب آلودگی محیط می‌شود.</p>	<p>مثال:</p> <p>● ارزان است.</p>	<p>نفت </p>
<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>خورشیدی </p>
<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>گاز </p>
<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>باد </p>
<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>آب جاری </p>
<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p>	<p>انرژی هسته‌ای (اتمی) </p>

مراقبت از مصرف انرژی

همراه با اعضای خانواده در مصرف درست انرژی همکاری کنید و در مدت یک هفته کارهایی را که در این زمینه انجام داده‌اید، در جدول بنویسید.

مثال

روز و تاریخ	کارهایی که برای مصرف صحیح انرژی انجام دادیم
روز جمعه ۱۳۹۳/۱۰/۲۶	- مراقب بودیم درها باز نماند تا گرمای بخاری به هدر نرود. - لامپ‌های اضافی را خاموش کردیم.
شنبه / /	
یکشنبه / /	
دوشنبه / /	
سه شنبه / /	
چهارشنبه / /	
پنج شنبه / /	
جمعه / /	

علت و معلول

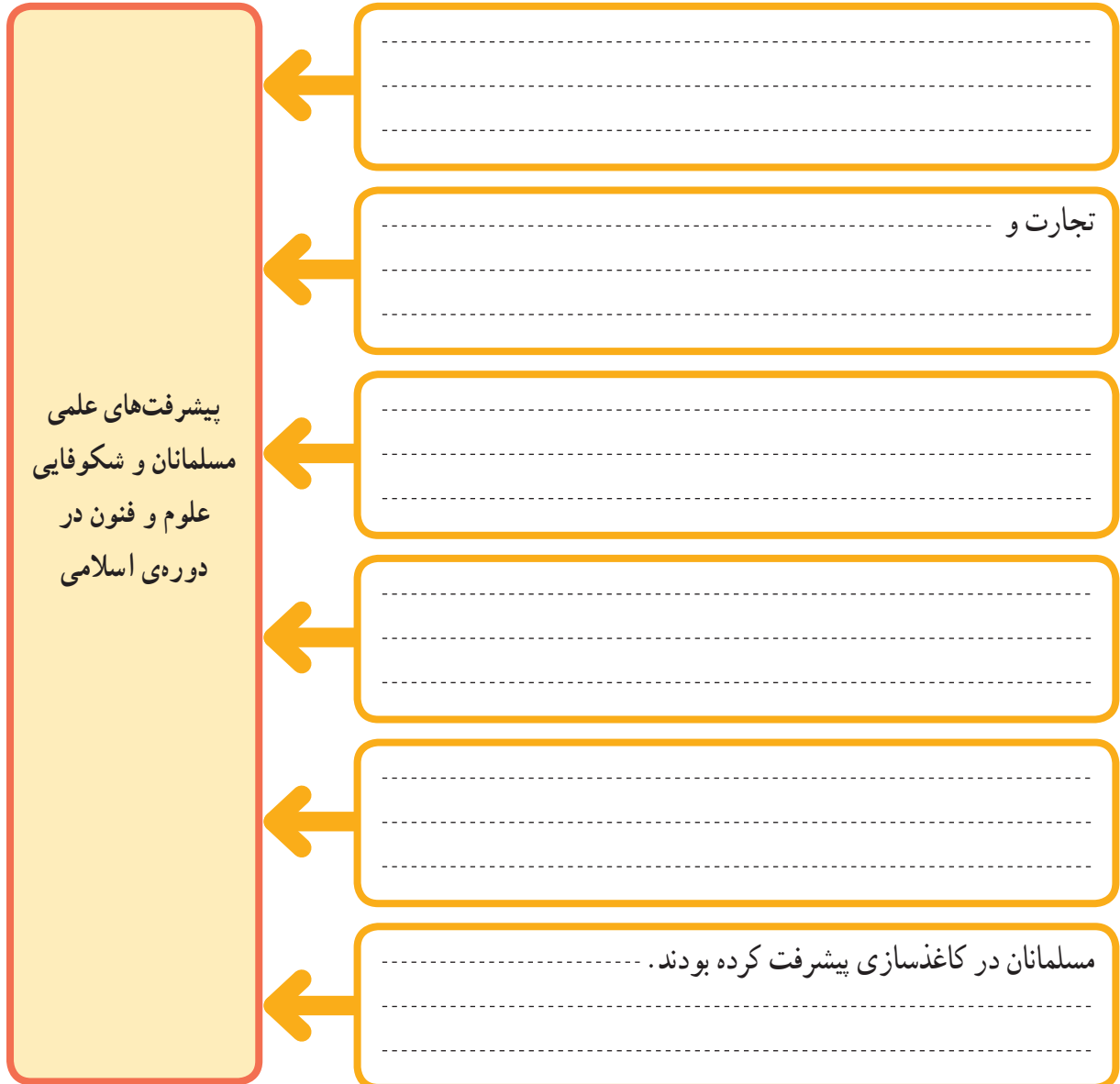

علت یعنی چرا یک چیز اتفاق می افتد؟
معلول یعنی نتیجه ای که در اثر آن علت ها به وجود آمده است.

درس را بخوانید و علت های پیشرفت های مسلمانان را به طور خلاصه بنویسید.

معلول (نتیجه)

علت

خط زمان

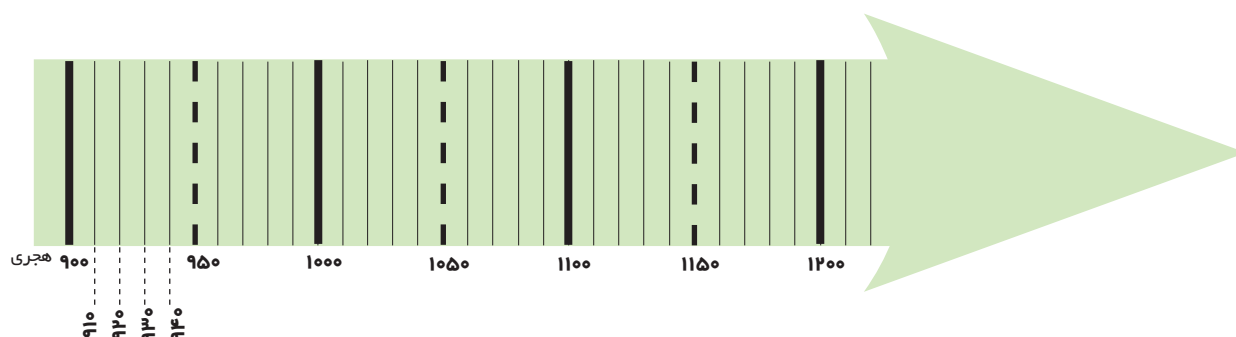
تمرین

این موارد را به طور تقریبی با علامت ✕ روی خط زمان نشان دهید.

✧ تأسیس سلسله‌ی صفویه (در سال ۹۰۷ هجری)

✧ انتخاب اصفهان به پایتختی صفویه (در سال ۱۰۰۶ هجری)

✧ سقوط سلسله‌ی صفویه (در سال ۱۱۳۵ هجری)

دقت در آثار تاریخی

۱- کاخ چهلستون یکی از کاخ‌های صفویان در اصفهان است. سقف این تالار بر بیست ستون استوار شده است و جلوی آن یک استخر بزرگ وجود دارد. در تالار اصلی آن نقاشی‌های زیبایی به چشم می‌خورد. چرا با اینکه این کاخ بیست ستون دارد به آن چهلستون می‌گویند؟

۲- نقاشان روی گنبد مساجد و مینیاتورهای داخل کاخ‌ها، بیشتر چه نقش‌هایی کشیده‌اند؟

۳- شهر اصفهان پل‌های مشهوری دارد که در زمان صفویه ساخته شده است. پرس‌وجو کنید و نام آنها را بنویسید. اگر توانستید عکس یکی از پل‌ها را هم در این محل بچسبانید.

سفرنامه

این دو صفحه از دو سفرنامه برداشته شده است. آنها را بخوانید و مقایسه کنید. نکات مشترک و متفاوت آنها را بنویسید.

ب

... زیبایی شهر اصفهان به خصوص در کاخ‌های باشکوه بی‌شمار، ساختمان‌های مجلل و فرح‌افزا، کاروان‌سراها و وسیع، بازارهای بسیار زیبا، جدول‌های آب و نهرها و خیابان‌هایی است که در دو طرف آراسته به درخت چنار است در صورتی که کوی و برزن‌های دیگر آن به‌طور کلی بسیار تنگ و ناهموار است.

این شهر دارای هشت دروازه است که هیچ‌گاه بسته نمی‌شود. اگرچه درها پوشیده از آهن است، همیشه خوب مواظبت و نگهداری می‌شود.

صفحه‌ی ۶۱

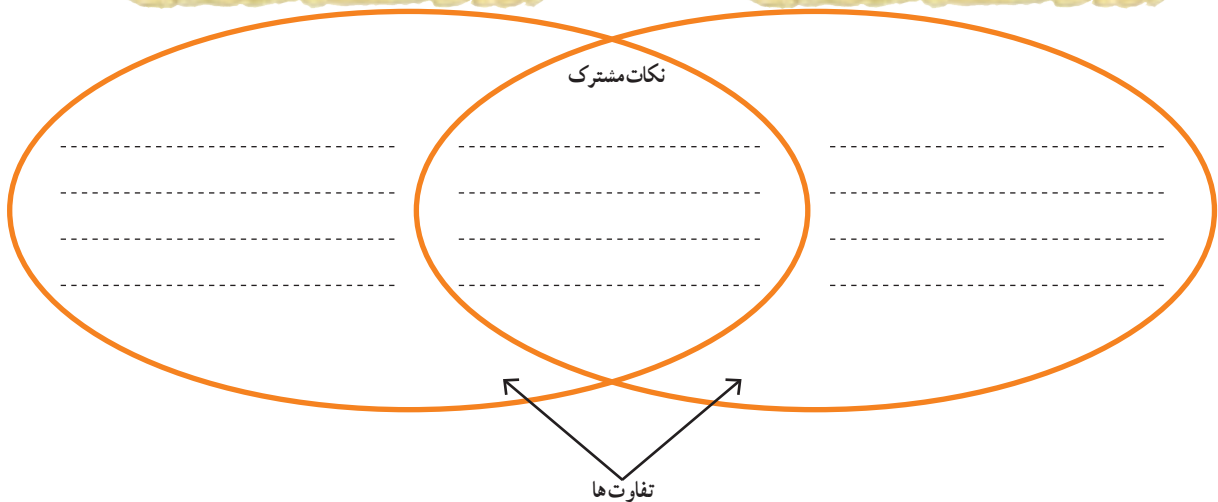
الف

... کوچه‌های اصفهان همه تنگ و کج و معوج و اغلب تاریک است. تمام شهر اصفهان، گذشته از میدان بزرگ و چند بازار سرپوشیده، حالت یک‌ده را دارد. به شهر شبیه نیست.

چند سال است که شروع کرده‌اند به ساختن بناهای خوب ...

دیوار اطراف اصفهان از خاک است و چند برج بسیار بد دارد.

صفحه‌ی ۵۸۲

آیا می‌توانید بگویید کدام یک از این دو مسافر قبل از دیگری به ایران آمده است؟ الف یا ب؟

نمودار زندگی روزانه

نمودار فعالیت‌های یک شبانه‌روز خودتان را ترسیم و رنگ‌آمیزی کنید. ابتدا دایره را به ۲۴ قسمت تقسیم کنید و از ساعت ۱ تا ۲۴ را کنار آن بنویسید. سپس با توجه به رنگ‌هایی که به کار می‌برید، راهنمای مناسب برای نمودار طرّاحی کنید.

۱۲ ظهر

۱۸ عصر

۶ صبح

۲۴ نیمه شب

راهنما

خواب

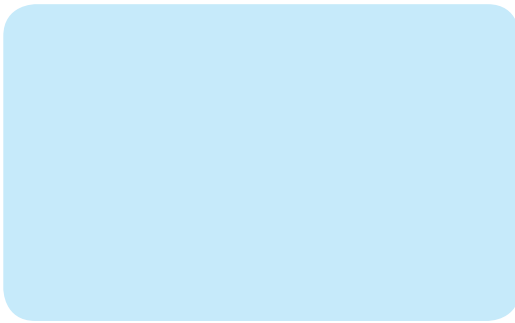
.....

.....

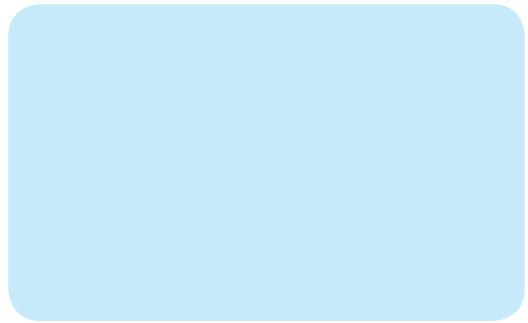

انواع لباس در دوره‌های تاریخی

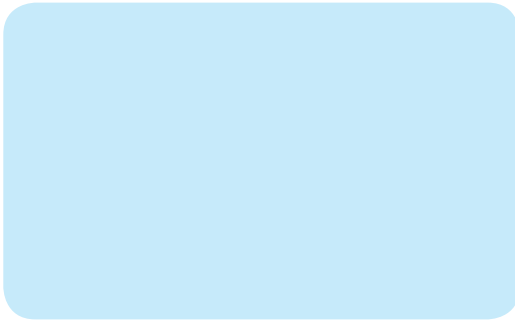
از کتاب‌های تاریخ سال‌های گذشته یا کتاب‌ها و مجلات دیگر، چند تصویر از پوشاک مردم ایران مربوط به دوره‌های تاریخی انتخاب کنید و در این صفحه بچسبانید. چه ویژگی‌هایی در لباس‌های هر دوره مشاهده می‌کنید؟ زیر هر تصویر توضیح کوتاهی بنویسید.

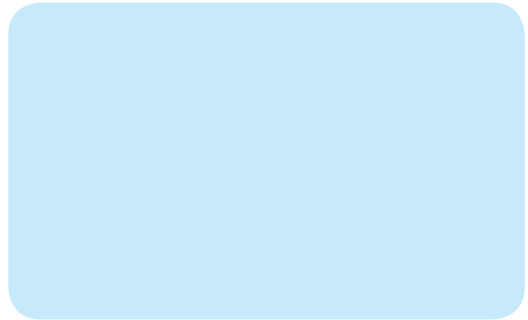
.....
.....

.....
.....

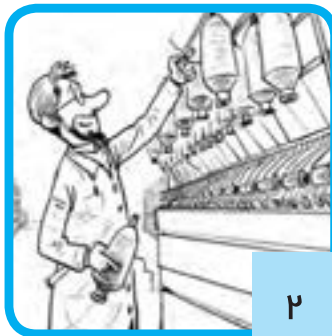
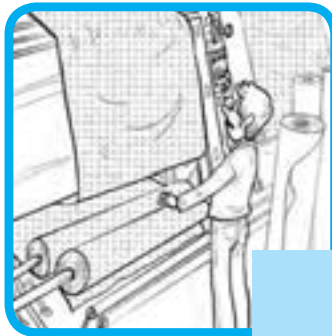
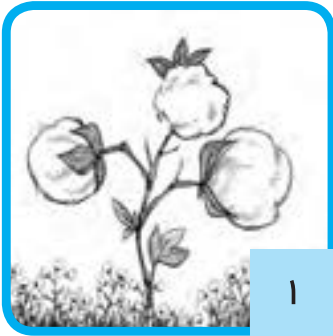
.....
.....

.....
.....

از تولید تا مصرف

۱- مراحل تولید تا مصرف پوشاک را با شماره گذاری روی تصاویر نشان دهید.

۲- هر یک از عبارتهای زیر را به کلمه‌ی مناسب وصل کنید.

خط تولید

★ توان مالی یا مقدار پولی که می‌توانیم برای تهیه‌ی یک چیز بپردازیم.

عمده فروش

★ به تولید کالاها به مقدار زیاد و به صورت یک شکل و همسان گفته می‌شود.

تولید انبوه

★ به همکاری افراد مختلف برای تولید یک کالا گفته می‌شود به طوری که

هر کدام از آنها مهارت تولید یک بخش از کالا را دارند.

بودجه

★ فروشندگانی که کالاها را به تعداد زیاد و یکجا به مغازه‌داران دیگر می‌فروشند.

نقشه‌ی دریاها

- ۱- روی نقشه، نام خلیج فارس و دریای عمان را بنویسید.
- ۲- نام تنگه‌ی هرمز را بنویسید.
- ۳- نام کشورهای اطراف خلیج فارس را که با علامت؟ مشخص شده‌اند، بنویسید.
- ۴- دریاها را با مداد آبی رنگ کنید.

- ۱- نام دریای خزر را روی نقشه بنویسید.
- ۲- دریای خزر را با مداد آبی رنگ کنید.
- ۳- نام کشورهای اطراف دریای خزر را که با علامت؟ مشخص شده است، روی نقشه بنویسید.

دریاهای ایران

الف- با استفاده از مطالب متن درس، ویژگی های خلیج فارس و دریای عمان را در جدول بنویسید و آنها را با هم مقایسه کنید. (شباهت ها و تفاوت ها)

خلیج فارس	دریای عمان
شوری آب آن از دریای عمان بیشتر است.	شوری آب آن از خلیج فارس کمتر است.
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ب- جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

دریاچه

خلیج

تنگه

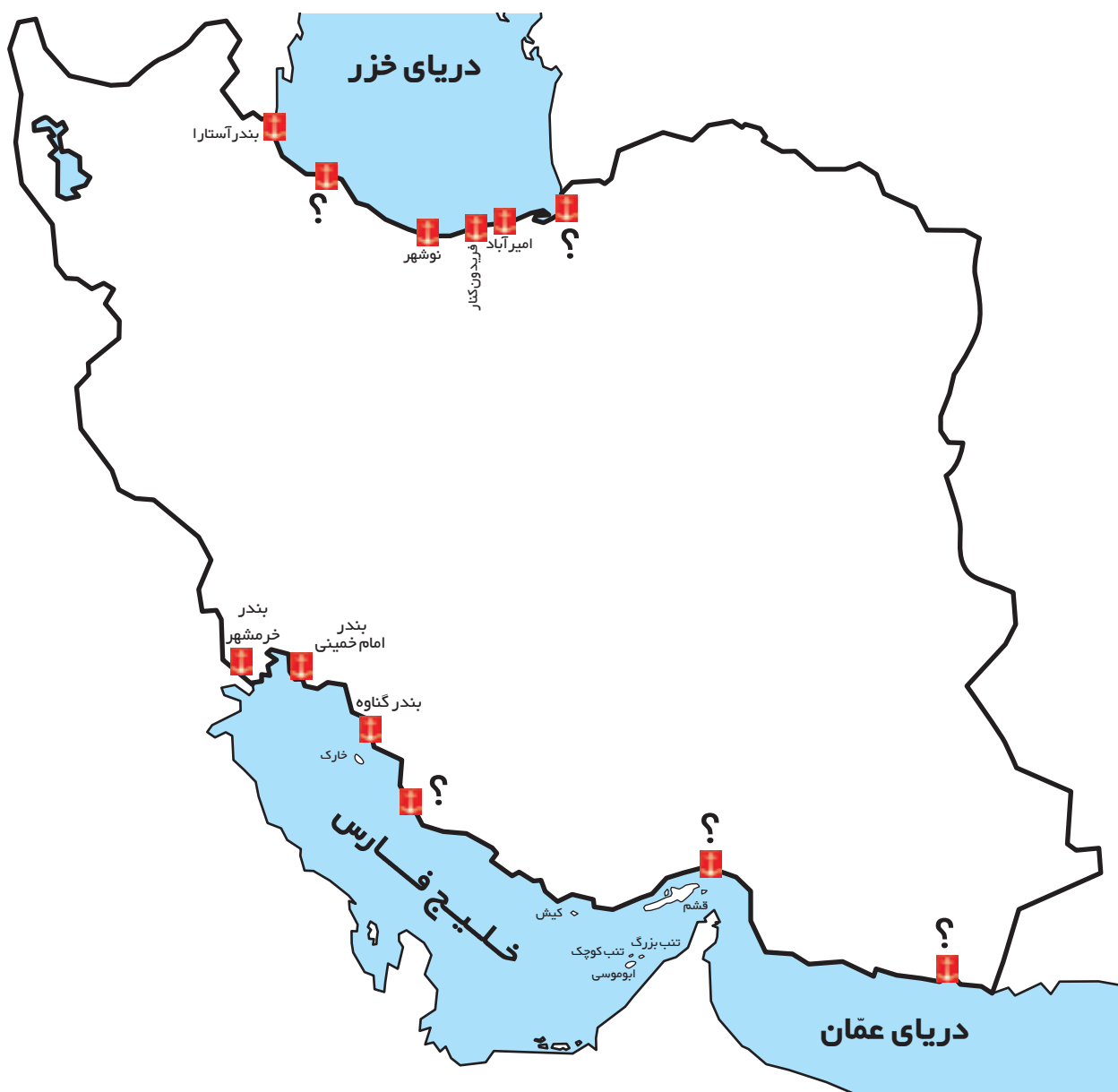
دریا

- ۱- ..... گودال های آبی وسیع در سطح زمین است که به اقیانوس راه ندارد.
- ۲- به پیشروی آب دریاها در داخل خشکی ها ..... می گویند.
- ۳- باریکه یا آبراهه ای که دو دریا را به هم وصل می کند، ..... نامیده می شود.

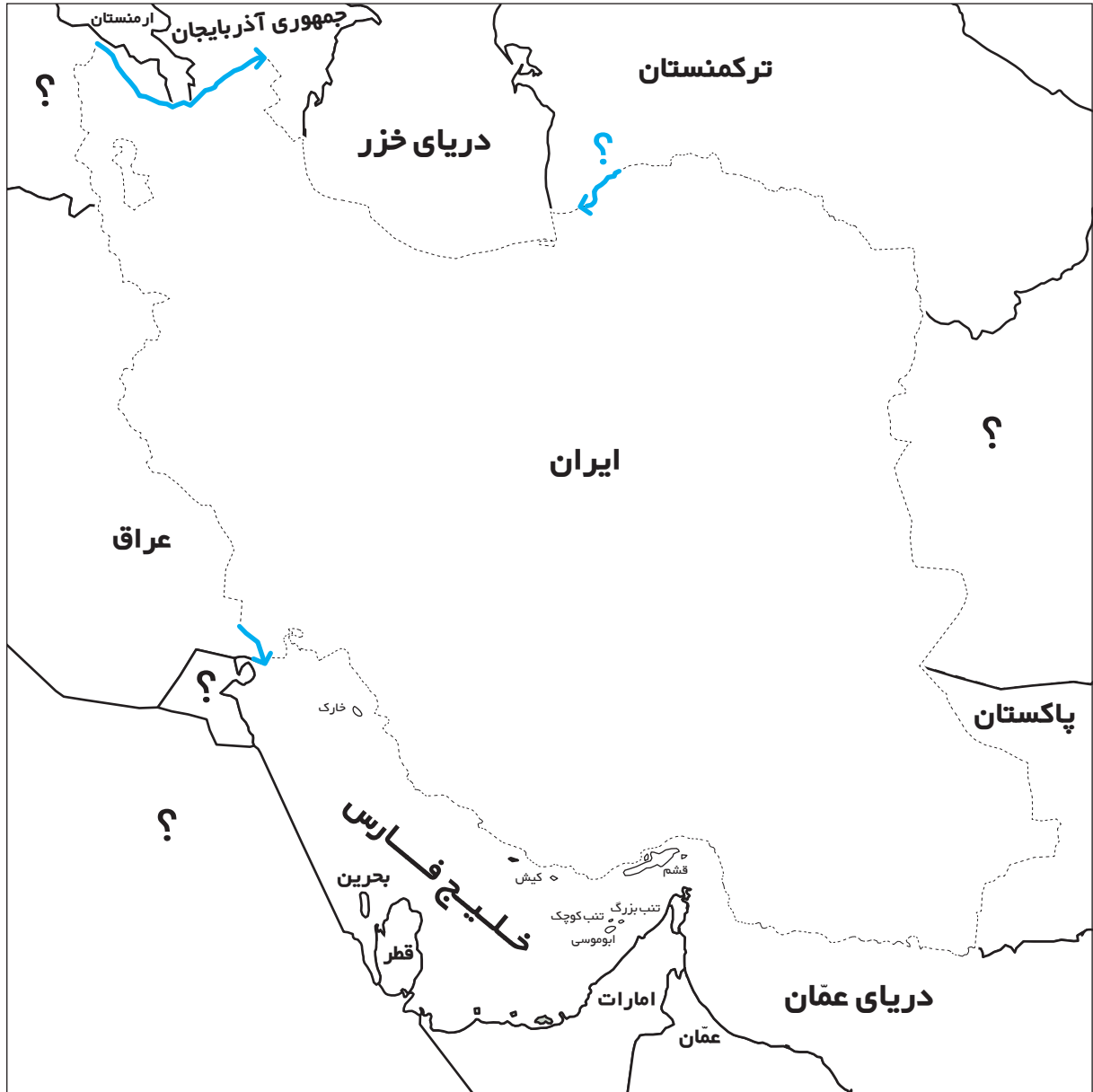
بندرها

الف - نام بندرهایی را که روی نقشه نوشته نشده است، بنویسید.

ب - در بندرها چه فعالیت‌هایی صورت می‌گیرد؟ سه مورد بنویسید.

همسایگان ما

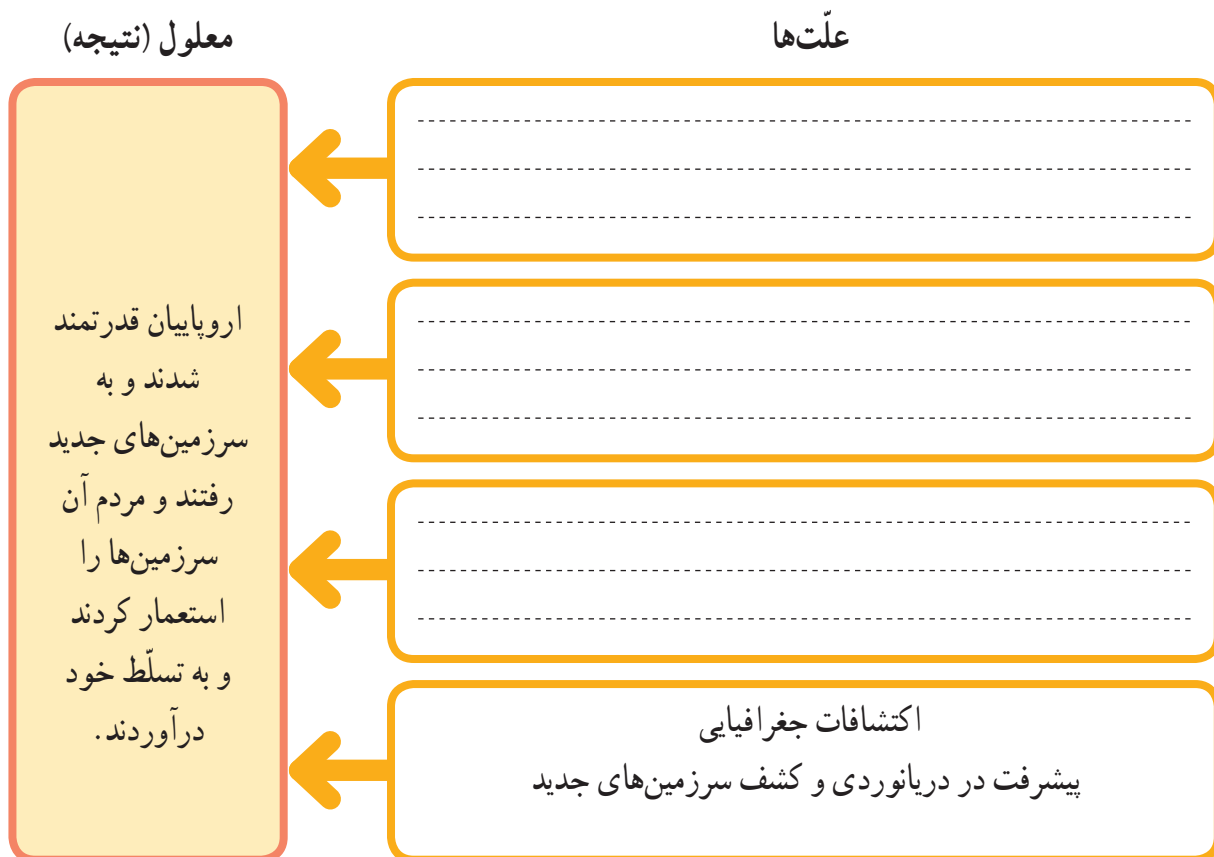
- ۱- روی نقشه، خطوط مرزی ایران را با کشورهای همسایه پررنگ کنید و نام رودهای مرزی را بنویسید.
- ۲- نام کشورهای همسایه را که با علامت؟ مشخص شده است، بنویسید.
- ۳- دریاها را آبی و سایر کشورها را به دلخواه رنگ کنید.

علت‌های پیدایش استعمارگری

جدول را کامل کنید.

علت یعنی چه چیز اتفاق می‌افتد؟
معلول یعنی نتیجه‌ای که در اثر آن علت‌ها به وجود می‌آید.

قلمرو ایران و قراردادهای استعماری

این نقشه قلمرو ایران کنونی و سرزمین‌هایی را که به موجب قراردادهای استعماری از ایران جدا شدند، نشان می‌دهد. روی نقشه جهت‌های اصلی و فرعی را بنویسید. سپس بگویید:

- در شرق و شمال شرق کدام مناطق قبلاً جزء قلمرو ایران بوده‌اند؟ چند مورد نام ببرید.
- در شمال غرب ایران، کدام مناطق قبلاً جزء قلمرو ایران بوده‌اند؟ چند نمونه نام ببرید.

دفاع مقدس

تمرین : خواندن خطّ زمان

۱- حمله‌ی نظامی رژیم بعثی عراق به ایران در چه سالی صورت

گرفت؟

۲- آزادسازی خرمشهر، (عملیات بیت المقدس) در چه سالی

صورت گرفت؟

۳- عملیات والفجر ۳ در چه سالی اتفاق افتاد؟ در این عملیات

کدام شهر آزاد شد؟

۴- دفاع مقدس چند سال طول کشید؟ روی خطّ زمان بشمارید.

